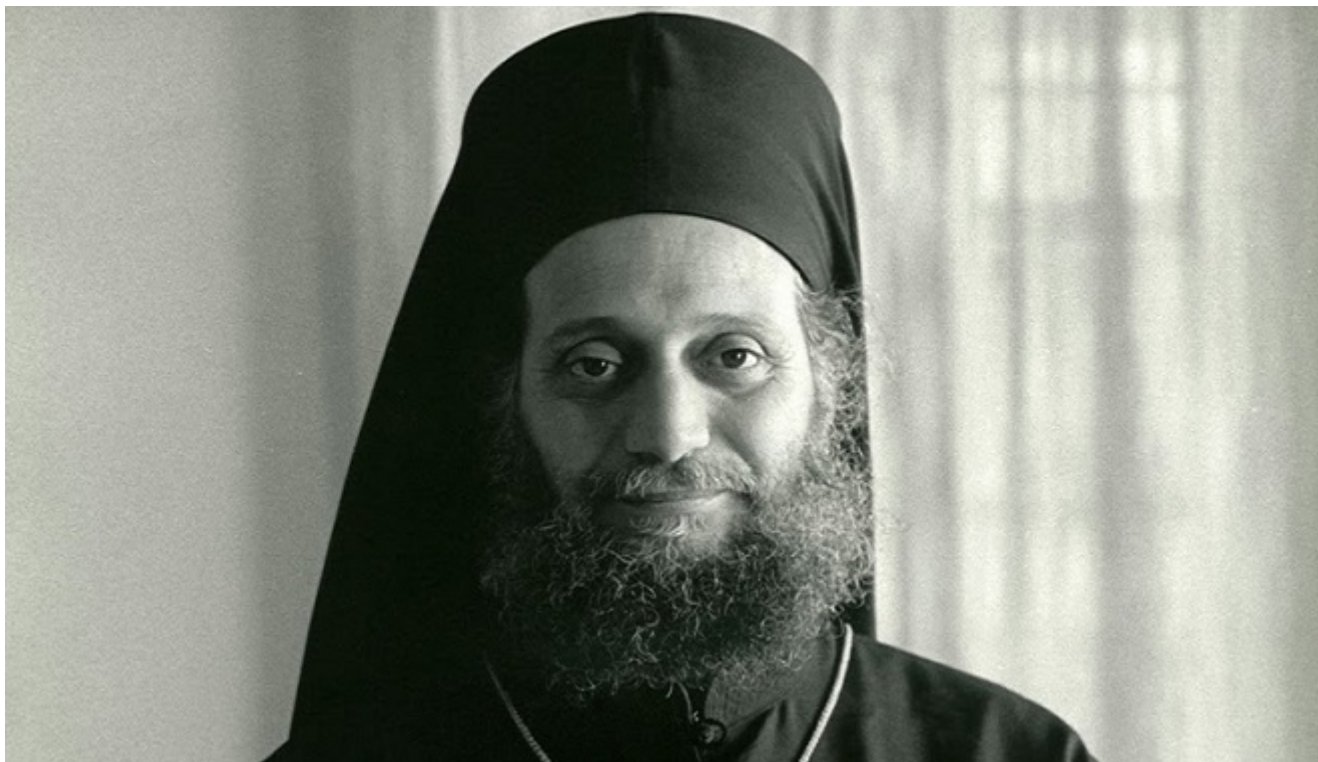

22 Μαρτίου 2021

Αρχ. Αιμιλιανός: Μίσος, ζήλια, γογγυσμός...

/ [Αγίων και Γερόντων παραινέσεις](#)

Γέροντας, Αρχ. Αμιλιανός Σιμωνοπετρίτης (1934-2019). Φωτογραφία Αγιορειτική Φωτοθήκη.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Δια τεσσάρων πραγμάτων σκοτίζεται η ψυχή· δια του μισήσαι τον πλησίον, και εξουδενώσαι, και ζηλώσαι, και γογγύσαι. [7,9] Αββάς Ησαΐας

Το ένα έπεται του άλλου, διότι ο αββάς Ησαΐας θέλει να δείξη την συνάφειά τους και τον τρόπο με τον οποίο δημιουργούν το σκοτάδι στην ψυχή.

Από την αρχή των λόγων του λέγει ότι, για να μπορέση ο άνθρωπος να έχη πνευματική ζωή, να έχη το φως στην ζωή του, πρέπει να έχη τελεία επικοινωνία με το περιβάλλον του.

Αφ' ης στιγμής δεν έχη αυτή την απλή, την φυσική, την άνετη εγκατάλειψη και παράδοσι του εαυτού του στον άλλον, και επομένως την βίωσι του άλλου ως οικείου μέλους, δεν μπορεί να έχη Θεόν.

Γι' αυτό σκοτίζεται η ψυχή, όταν κλονίζεται η σχέσις της με τους ανθρώπους.

Πώς όμως κλονίζεται; «δια του μισήσαι τον πλησίον», με το να μισή κανείς τον πλησίον του.

Το μισώ τον πλησίον έχει κατά κύριον λόγο ενεργητική έννοια και σημαίνει, κτυπώ, αρνούμαι, επιτίθεμαι εναντίον του άλλου· εκφράζει επιθετική διάθεση της ψυχής.

Αντί να έχω φυσική σχέση με τον άλλον, να τον βάζω στην καρδιά μου, έχω το μίσος, που είναι μία έξοδος του άλλου από την καρδιά μου και από την ζωή μου.

Μίσος λοιπόν είναι να βλέπω ως έτερον τον άλλον, να τον πετάω έξω από την καρδιά μου, να μην τον θεωρώ ως είναι μου· είναι η διπλωπία που παθαίνει ο άνθρωπος, και βλέπει τα πράγματα διπλά.

Αντί να δω ότι ο άλλος είμαι εγώ, βλέπω ότι είναι κάτι διαφορετικό. Αυτό μπορεί να είναι φυσικό για τους ανθρώπους του κόσμου, αλλά για μας, που είμαστε σώμα Χριστού, είναι αφύσικο.

Το μίσος είναι εκ των μεγάλων αμαρτημάτων, διότι είναι απόρροια μεγάλης εμπάθειας, δείχνει δε ότι ο άνθρωπος δούλεψε πολλά χρόνια στην αμαρτία και τα πάθη, και έχει σκληρυνθή τόσο πολύ η καρδιά του, ώστε έγινε ανώμαλη τρόπον τινά, και όχι μόνον δεν μπορεί να αγαπήσει, αλλά και μισεί.

Χρειάζεται πολύ δάκρυ για να αποβάλει κάποιος το μίσος· δεν είναι υπόθεση μιας αποφάσεως απλώς ή αγώνος μίας ημέρας. Όταν μισώ κάποιον, δεν μπορώ να πω, αποφασίζω να μην τον μισώ.

Μπορώ να πω, αποφασίζω να μην τον χτυπήσω, να μην τον βλάψω, αλλά, για να μην τον μισώ πλέον, χρειάζεται μια εσωτερική κάθαρσις.

Το μίσος προς τον πλησίον φανερώνει μεγάλο βάθος πάθους, γι' αυτό και συσκοτίζει την ψυχή.

«Και εξουδενώσαι», με το να ταπεινώσης τον άλλον σκοτίζεται η ψυχή. Προφανώς, «το εξουδενώσαι» εδώ έχει την βαθειά έννοια του να κρίνω τον άλλον.

Όταν όμως τον κρίνω, τον βγάζω πάντοτε μικρό, μηδαμινό, ουδέν. Είναι τόσο ο εγωισμός του ανθρώπου, ώστε τίποτε δεν μπορεί να σταθή ενώπιον της κρίσεως του, ούτε ένα Θεός, πόσο μάλλον ένας άνθρωπος.

Το να θεωρώ τον άλλον ως κατώτερο, περισσότερο όμως το να το εκφράζω, είναι κεφαλαιώδες αμάρτημα.

«Και ζηλώσαι». Άλλη μορφή σχέσεώς μας με τους ανθρώπους, η οποία διαταράσσει την ειρήνη και την ενότητα, είναι η ζήλεια με όλες τις έννοιες.

Ζηλεύω κάποιον από αγάπη, τον θεωρώ δικό μου και ενώνομαι αναπόσπαστα μαζί

του.

Η ένωση αυτή δεν είναι εν τω σώματι του Χριστού, είναι μία υποβίβασις του σώματος του Χριστού σε ανθρώπινη σχέση. Είναι επίσης μία πλήρης μοιχική εσωτερική ενέργεια.

Αν πάρωμε την ζήλεια με την έννοια ότι ζηλεύω αυτόν τον άνθρωπο και τον απωθώ, τότε η ζήλεια είναι έκφρασις εσωτερικής αδυναμίας αλλά και ανώμαλης αγάπης.

Δηλαδή τον αγαπώ κατά κάποιον τρόπον εγωιστικό και αποκλειστικό, πιστεύω ότι έχω δικαιώματα στην ζωή του και ότι αυτός έχει υποχρεώσεις απέναντί μου, ότι πρέπει να μου δίνει λογαριασμό για το πού πηγαίνει και τι κάνει.

Η ζήλεια λοιπόν είναι διαταραχή των σχέσεών μας λόγω περισσής εσωτερικής ψυχικής ενεργείας.

Ζήλεια είναι κάθε στροφή προς τον άλλον, που ξεκινάει από κάτι υπερβολικό, από έναν ζήλο, από μία ζέσι, από μία βράσι.

Επομένως, ζήλος μπορεί να είναι το ενδιαφέρον μου, η αγάπη μου, η φροντίδα μου να τον σώσω, να τον βοηθήσω να βγη από την αμαρτία, να γίνει παιδί του Θεού.

Αυτή η ζέσις είναι ένας αφύσικος εσωτερικός οργασμός, μία αφύσικη πνευματική συσσωμάτωσις.

Αντίθετο του «ζηλώσαι» είναι το «γογγύσαι», το οποίο επίσης προέρχεται από αδυναμία ψυχής.

Γογγύζω σημαίνει διαμαρτύρομαι, αρνούμαι, παραπονούμαι, είμαι στεναχωρημένος, δεν ικανοποιούμαι.

Αυτόν τον γογγυσμό τον εκφράζω στο περιβάλλον μου, στα γραπτά μου, στην προσευχή μου.

Ζητώ, λόγου χάριν, κάτι από τον άλλον ή προσδοκώ ή απαιτώ κάτι.

Δεν μου το δίνει όμως, γιατί και αυτός είναι απορροφημένος από τον δικό του αγώνα και πόθο, από την δική του σκέψι, αμαρτία, χαρά, από την δική του ακολασία, αγιότητα ή αρετή.

Τότε πέφτω σε έναν γογγυσμό, διότι περιθωριοποιούμαι στην σκέψι του.

Προσεύχεται αυτός, νομίζω ότι με αφήνει μοναχό μου. Ενδιαφέρεται για μένα, νομίζω ότι δεν το έκανε από αγάπη ή ότι το έκανε ελλιπές.

Ο γογγυσμός είναι το ανικανοποίητο που νοιώθουμε στην ζωή μας και προέρχεται από ένα μειονεκτικό εγώ.

Η ζήλεια προέρχεται από ένα εγώ υπερτροφικό, ενώ η εξουδένωση από ένα εγώ αυτοτρεφόμενο και αυτοδυναμούμενο άνευ Θεού, που βλέπει τον άλλον κατώτερο, μηδαμινό.

Το μίσος είναι η διαφοροποίησης, η απώθησις του άλλου από την ύπαρξί μας.

Απόσπασμα από το βιβλίο του Αρχ. Αιμιλιανού Σιμωνοπετρίτου, «Λόγοι ασκητικοί, Ερμηνεία στον Αββά Ησαΐα», των εκδόσεων Ίνδικτος.

<https://bit.ly/3vQz21Z>